

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.
07/2501 FM TMe

Dato
31. januar 2008

Høring – NOU 2007:17 – skattefavorisert individuell pensjonsordning

Vi viser til departementets høringsbrev datert 19. desember vedrørende Banklovkommisjonens utredning med utkast til ny lov om skattefavorisert individuell pensjonsordning.

Verdipapirfondenes forening ønsker å knytte følgende kommentarer til denne utredningen:

- Kommisjonen har i tråd med sitt mandat lagt til grunn at skattereglene knyttet til den nye ordningen skal være de samme som for den tidligere IPA-ordningen. Kommisjonen skriver i avsnitt 1.1.2 korrekt at disse skattereglene innebærer fradrag i alminnelig inntekt for innbetalinger i ordningen, samt at det ikke betales formuesskatt på den oppsparte kapitalen i opptjeningstiden. Kommisjonen tar imidlertid feil når den skriver at utbetalinger i ordningen beskattes som alminnelig inntekt. Det korrekte er at alle løpende pensjonsytelser både fra den gamle og den nye ordningen vil være skattepliktige som alminnelig inntekt og som personinntekt. Pensjonsytelsene inngår i grunnlaget for trygdeavgift, men med lav sats, og i grunnlaget for toppskatt.

Banklovkommisjonens feilaktige beskrivelse av skattereglene til den ordningen den er satt til å utrede illustrerer et sentralt poeng, som vi har forsøkt å vinne gehør for også ved tidligere anledninger: Den usymmetriske skattemessige behandlingen av inn- og utbetalinger i ordningen innebærer nemlig at mange økonomisk sett vil komme dårligere ut ved å benytte seg av ordningen enn ved å spare utenfor. Det som avgjør dette regnestykket er antall år fram til pensjonering, hvorvidt vedkommende vil være i formuesskatteposisjon, samt inntekten som pensjonist. Vi antar at de aller fleste ikke har oversikt over dette skatteregelveket, og dermed heller ikke vet hvordan en selv vil komme ut av regnestykket – som for øvrig også vil framstå som relativt komplisert for de aller fleste.

Vi tror de fleste vil ha den oppfatning at en offentlig, skattefavorisert individuell pensjonsordning per definisjon er en ordning som er skattemessig gunstig. Det må derfor forventes at mange vil benytte seg av ordningen – uten å vite om det vil være skattemessig ugunstig for dem. Vi synes det er prinsipielt betenkelig at myndighetene innfører en individuell pensjonsordning som mange sannsynligvis vil tape på å delta i, sammenlignet

med å spare utenfor ordningen. Ordningen vil også skape utfordringer for den enkelte aktør i finansnæringen, som trolig må vurdere frarådningsplikt i forhold til den enkelte potensielle kundes plassering i produktet. Som et minimum mener vi at en offentlig skattestimulert, individuell pensjonsordning bør utformes slik at ingen taper på å inngå i ordningen. Dette oppnås enkelt ved å innføre en symmetrisk skattemessig behandling av inn- og utbetalinger.

- Et viktig premiss i det pensjonspolitiske forliket som de tre regjeringspartiene inngikk med Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, er at den nye individuelle pensjonsordningen *"skal åpne for et mangfold av tilbydere"*. Banklovkommisjonen følger opp dette gjennom å foreslå – i tråd med den gamle IPA-ordningen – at pensjonsordningen skal kunne tilbys både av forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond.

Historisk sett er pensjonsmarkedet, herunder markedet for individuelle pensjonsordninger, totalt dominert av livsforsikringsselskap. I den gamle IPA-ordningen hadde livsforsikringsselskapene en markedsandel på 98,8 prosent ved årsskiftet 2006, hvorav to selskaper (Vital og Storebrand) totalt dominerte med en markedsandel på 86 prosent. Med tanke på den dominerende rollen som denne bransjen sannsynligvis også vil få i den nye ordningen, er det av hensyn til konkurransen i markedet svært sentralt at regelverket legger til rette for et mest mulig effektivt fungerende flyttemarkedet. Det innebærer at den enkelte – både i oppsparingsperioden og i utbetalingsperioden – så langt som mulig bør kunne flytte sin ordning mellom de ulike leverandørene.

Det må forventes at livsforsikringsselskapene i stor grad vil selge individuelle pensjonsordninger hvor det samtidig inngås avtale om at den oppsparte kapitalen ved pensjoneringstidspunktet skal konverteres til en livsvarig ytelse. Det er ingen andre enn livsforsikringsselskaper som kan tilby livsvarig ytelse, og flyttemarkedet for dette produktet vil i utbetalingsperioden således måtte begrenses til å gjelde kun mellom livsforsikringsselskapene. I oppsparingsperioden bør det imidlertid legges til rette for at det skal kunne flyttes mellom de ulike tilbyderne – uavhengig av om den oppsparte kapitalen ved pensjoneringstidspunktet skal konverteres til en livsvarig ytelse eller ikke.

Banklovkommisjonen foreslår en generell flytteadgang, jf. lovforslagets § 1-5. Vi er imidlertid usikre på om de foreslåtte reglene her ivaretar det hensyn som vi er opptatt av. I den grad dette ikke er tilfelle, vil vi tilrå at det innføres bestemmelser som slår fast at den enkelte i oppsparingsperioden har full adgang til å flytte mellom livsforsikringsselskap, bank og verdipapirfond, også i de tilfeller der det er inngått avtale om at kapitalen skal konverteres til en livsvarig ytelse ved pensjoneringstidspunktet.

- Etter vår oppfatning er Banklovkommisjonens lovforslag på noen områder unødig komplisert og litt firkantet. Dette gjelder for det første § 2-2 i lovforslaget, hvor det foreslås at den enkelte på forhånd skal avtale hvor mye som årlig skal spares og deretter ikke kan avvike fra dette beløpet med mer enn 25 prosent, med mindre det er gitt beskjed på forhånd. For oss virker disse bestemmelsene helt unødvendige. Sparingen som vil skje innenfor ordningen vil være helt frivillig, og vi kan ikke se hvorfor det skal kreves at den enkelte på forhånd må forplikte seg til å spare innefor et gitt beløpsintervall.

Det følger videre av lovforslagets § 2-3 at institusjonen skal betrakte ordningen som avsluttet dersom den enkelte i en periode unnlater å spare i henhold til den såkalte innskuddspensjonsavtalen. Heller ikke her ser vi hvilke hensyn som skulle tilsi at denne

bestemmelsen bør inn i regelverket. Etter vår vurdering vil en slik regel kun bidra til å øke antallet pensjonskapitalbevis som mange vil dra med seg fra ulike ordninger og ulike leverandører. På dette punktet står lovforslaget således direkte i motstrid til det uttalte ønsket om å legge bedre til rette for at pensjonskapitalbevis kan slås sammen, jf. kommisjonens egne drøftinger omkring dette.

Med vennlig hilsen
Verdipapirfondenes forening

Lasse Ruud
Adm. direktør